

Yrittäjyyskasvatus tarvitsee alueellisen strategian

2.10.2026

Yrittäjyyskasvatuksella on Suomessa vahvempi asema kuin ehkä aina muistamme. Se näkyy eri tavoin läpi koulutusjärjestelmän varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin. Silti yrittäjyyskasvatuksen toteutus voi alueella muodostua kokoelmaksi yksittäisiä oppitunteja, projekteja, yritysvierailuja, tapahtumia ja määräaikaista hankkeita ilman selvää jatkumoa koulutusasteelta toiselle.

Tätä jätimme pohtimaan Yrittäjyyskasvatuksen tutkimusseuran YKTS 2026 -konferenssissa Lappeenrannassa. Konferenssin teemana oli vaikuttava yrittäjyyskasvatus. Opetusneuvos Ulla Mäkeläinen kuvasi keynote-puheenvuorossaan yrittäjyyskasvatuksen asemaa eri koulutusasteilla sekä valmisteilla olevia opetus- ja kulttuuriministeriön yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksia (Mäkeläinen, 2026). Professori Ewald Kibler puolestaan muistutti omassa puheenvuorossaan, että yrittäjyyskasvatuksella voidaan tavoitella yritysten perustamisen lisäksi laajemmin yrittäjämäistä toimijuutta ja valmiutta saada aikaan muutosta (Kibler, 2026).

Puheenvuorot nostivat esiin meille olennaisen kysymyksen: jos yrittäjyyskasvatus kuuluu jo eri koulutusasteiden tehtäviin ja tavoitteisiin, kuka huolehtii siitä, että siitä muodostuu alueella kokonaisuus?

Yrittäjyyskasvatus on jo osa koulutusjärjestelmää

Yrittäjyyskasvatusta ei tarvitse tuoda suomalaiseen koulutusjärjestelmään uutena teemana. Sillä on jo vahva säädös- ja ohjausperusta, vaikka ohjauksen luonne vaihtelee koulutusasteittain.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa yrittäjyys ei näyttäydä varsinaisena yritystoiminnan opettamisena, eikä pidäkään. Sen sijaan harjoitellaan monia yrittäjämäisen toiminnan perustana olevia valmiuksia, kuten oma-aloitteisuutta, luovuutta, kokeilemista, yhteistyötä, osallistumista ja vaikuttamista.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ohjaavat valtakunnallisesti tätä toimintaa (Opetushallitus, 2014a, 2022).

Perusopetuksessa yrittäjyys tulee jo näkyvästi esiin. Yksi opetussuunnitelman seitsemästä laaja-alaisen osaamisen kokonaisuudesta on Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6). Tavoitteena on muun muassa tutustuttaa oppilaita työelämään ja yrittäjyyteen, vahvistaa aloitteellisuutta sekä tarjota kokemuksia yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yrittäjyys ei siis kuulu vain yhteen oppiaineeseen, vaan sen on tarkoitus rakentua osana koulun toimintaa ja eri oppiaineita (Opetushallitus, 2014b).

Toisella asteella yrittäjyyden asema vahvistuu edelleen. Lukiolain (714/2018) mukaan koulutus tulee järjestää siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. Lukion opetussuunnitelman perusteissa yrittäjyysosaaminen kytkeytyy myös työelämäyhteistyöhön ja opiskelijan tulevaisuusvalmiuksiin (Opetushallitus, 2019).

Ammatillisessa koulutuksessa yrittäjyys näkyy vielä konkreettisemmin. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa koulutuksen tarkoituksiin kuuluu valmiuksien antaminen yrittäjyyteen (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017). Ammatillisiin perustutkintoihin sisältyy lisäksi yhteisissä tutkinnon osissa yrittäjyyteen ja yrittäjämäiseen toimintaan liittyvää osaamista.

Korkeakouluissa tilanne on toisenlainen, koska niillä ei ole valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita. Yrittäjyyden edistämiseksi löytyy kuitenkin selvä toimintaperusta myös korkeakoulutasolta.

Ammattikorkeakoulujen lakisääteisiin tehtäviin kuuluvat työelämän tarpeisiin vastaavan korkeakouluopetuksen lisäksi aluekehitystä edistävä ja alueen elinkeinorakennetta uudistava tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä yhteistyö elinkeino- ja muun työelämän kanssa (Ammattikorkeakoululaki 932/2014). Yliopistolaki puolestaan velvoittaa yliopistoja edistämään yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja tutkimustulosten yhteiskunnallista vaikuttavuutta (Yliopistolaki 558/2009). Opetus- ja kulttuuriministeriö on lisäksi linjannut korkeakoulujen yrittäjyyskasvatusta osana koko koulutusjärjestelmää koskevia linjauksia, joiden tavoitteena oli suunnata ja kehittää yrittäjyyden edistämistä ja yrittäjyyskasvatusta varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen saakka (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017). Korkeakoulujen yrittäjyystyötä ovat tukeneet myös Arenen, UNIFIn ja Suomen Yrittäjien yhteiset yrittäjyysuositukset. Niissä yrittäjyyden edistäminen jäsennetään yrittäjyysasenteen ja -valmiuksien vahvistamisesta uuden yrittäjyyden synnyttämiseen ja olemassa olevan yritystoiminnan uudistamiseen. Suosituksissa korostetaan myös korkeakoulujen yrittäjyyspalvelujen kytkemistä ympäröivään yrittäjyyskosysteemiin (Arene ym., 2018).

Yrittäjyyskasvatukselta ei Suomessa siis puutu perusteita tai tavoitteita. Haastetta on pikemminkin siinä, miten eri koulutusasteille asetetut tavoitteet liittyvät toisiinsa ja miltä kokonaisuus näyttää oppijan silmin.

Yrittäjyyskasvatuksen pitäisi muodostaa jatkumo

Eri koulutusasteiden tehtävät ovat luonnostaan erilaisia. Varhaiskasvatuksessa ei opeteta liiketoimintasuunnitelman tekemistä eikä korkeakoulussa harjoitella yrittäjyyttä samoilla menetelmillä kuin alakoulussa. Jatkumo ei tarkoita sitä, että kaikilla koulutusasteilla tehtäisiin samoja asioita. Sen sijaan on hyvä miettiä, rakentuvatko yrittäjämäiset valmiudet asteittain. Saako lapsi ja nuori kokemuksia omasta toimijuudestaan, ideoinnista, kokeilemisesta ja yhdessä tekemisestä? Tulevatko myöhemmin mukaan työelämän ja yrittäjyyden tuntemus, oman osaamisen tunnistaminen, talousosaaminen ja mahdollisuus kokeilla yrittäjyyttä käytännössä? Entä pääseekö korkeakouluopiskelija jo kehittämään liiketoimintaa, verkostoitumaan yritysten kanssa tai viemään oman ideansa käytännön kokeiluksi?

Myös yrittäjyyden kuvan pitäisi avartua matkan aikana. Alueen näkökulmasta tarvitaan uusien yritysten ja kasvuyritysten lisäksi osaavia jatkajia olemassa oleviin yrityksiin, asiantuntijayrittäjiä, palveluyrittäjiä, perheyritysten uudistajia ja ihmisiä, jotka toimivat yrittäjämäisesti myös palkkatyössä. Yrittäjyyskasvatuksen olisi hyvä tehdä tämä mahdollisuuksien kirjo näkyväksi.

Juuri tällaisessa jatkumossa alueella on erityinen merkitys. Yrittäjyyttä ei opita vain oppikirjoista. Sitä opitaan kohtaamalla yrittäjiä, yrityksiä ja työelämän todellisia ongelmia sekä kokeilemalla omaa osaamista käytännössä. Siksi alueen yritykset, yrittäjäjärjestöt, kunnat, kehitysyhtiöt, oppilaitokset ja korkeakoulut ovat kaikki osa yrittäjyyskasvatuksen oppimisympäristöä.

Kansalliset tavoitteet eivät rakenna alueellista yhteistyötä itsestään

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2026 valmistellut yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset korostavat koulutusasteiden välistä yhteistyötä, oppimispolkuja, toimintakulttuuria sekä yhteistyötä koulutuksen ulkopuolisten toimijoiden kanssa (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2026). Suunta on tärkeä.

Valtakunnallinen ohjaus ei kuitenkaan voi määritellä sitä, miten yhteistyö rakennetaan vaikkapa Etelä-Pohjanmaalla. Se ei kerro, kuka kutsuu alueen toimijat yhteen, miten työnjako tehdään tai miten varmistetaan, ettei samaa asiaa tehdä monessa paikassa samalla kun jokin olennainen osa jää kokonaan tekemättä.

Tähän tarvitaan alueellista tasoa.

Myös Raappanan ja Peuhkurin (2025) tutkimus suomalaisista opetussuunnitelmista ja yrittäjyyskasvatusstrategioista nostaa esiin alueellisten ja paikallisten strategioiden merkityksen. Heidän analyysissään yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet näkyvät eri koulutusasteiden opetussuunnitelmissa, mutta niiden välille ei automaattisesti muodostu selkeää jatkumoa. Alueelliset strategiat voivat täydentää valtakunnallista ohjausta määrittelemällä yhteisiä tavoitteita, konkretisoimalla toimintatapoja ja kytkemällä koulutusorganisaatioita alueen muihin toimijoihin.

Tällöin alueellisen strategian tehtävä ei ole keksiä uutta yrittäjyyskasvatusta kaiken jo olemassa olevan päälle. Ensin pitäisi tehdä näkyväksi se, mitä jo tehdään. Sen jälkeen voidaan tunnistaa katkokset, päällekkäisyydet ja sellaiset kohdat, joissa yhteistyöstä saataisiin nykyistä enemmän hyötyä.

Strategiaa ei tarvita pöytälaatikkoon

Alueellisessa yrittäjyyskasvatuksessa on myös tuttu strategiatyön riski: laaditaan hyvä asiakirja, julkaistaan se ja jatketaan sen jälkeen toimintaa entiseen tapaan. Siksi strategian laatiminen ei saisi olla itse tavoite. Olennaisempaa on prosessi, jossa eri toimijat määrittelevät yhdessä, mitä yrittäjyyskasvatuksella alueella tavoitellaan ja kuka vastaa mistäkin.

Raappana ja Peuhkuri (2025) kiinnittävät huomiota myös siihen, että alueellisten strategioiden yhteys käytännön opetustyöhön voi jäädä heikoksi, jos opettajat ja muut käytännön toteuttajat eivät ole mukana strategioiden rakentamisessa. Yrittäjyyskasvatuksen strategia ei siis voi olla vain hallinnon, hanketoimijoiden tai aluekehittäjien suunnitelma.

Alueellisessa työssä pitäisi pystyä vastaamaan ainakin muutamaan kysymykseen: Millainen yrittäjyyskasvatuksen polku eri koulutusasteiden välille rakennetaan? Miten alueen yritykset ja muut työelämän toimijat ovat siinä mukana? Mitkä ovat eri toimijoiden roolit? Ja mistä tiedämme muutaman vuoden kuluttua, että olemme onnistuneet?

Alueellinen näkökulma mahdollistaa myös sen, ettei kaikkialla tarvitse tavoitella täsmälleen samaa. Yrittäjyyskasvatus voi ottaa huomioon alueen elinkeinorakenteen, yrityskannan, osaamistarpeet ja tulevaisuuden haasteet. Samalla on tärkeää varoa lukkiutumista nykyiseen elinkeinorakenteeseen; nuorille tulee antaa valmiuksia myös synnyttää jotakin sellaista, mitä alueella ei vielä ole.

Kansallinen ohjaus antaa yrittäjyyskasvatukselle perustan ja suunnan. Alueellinen strategia voi tehdä siitä yhteisen tekemisen mallin.

Anmari Viljamaa

KTT, dosentti, tutkijayliopettaja
SEAMK

Sanna Joensuu-Salo

KTT, FT, dosentti, tutkijayliopettaja
SEAMK

Lähteet

Ammattikorkeakoululaki 932/2014. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/932>

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, & Suomen Yrittäjät ry. (2018). *Yrittäjyysuositukset korkeakouluille 2018*.

<https://arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/Yritt%C3%A4jyysuositukset/Yritt%C3%A4jyysuositukset%20korkeakouluille%202018.pdf>

Kibler, E. (30.9.2026). *Rethinking entrepreneurship education: Balancing startup ambition and everyday entrepreneurship* [Keynote-puheenvuoro]. YKTS 2026 Yrittäjyyskasvuspäivät, Lappeenranta.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2017/531>

Lukiolaki 714/2018. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2018/714>

Mäkeläinen, U. (30.6.2026). *Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi* [Keynote-puheenvuoro]. YKTS 2026 Yrittäjyyskasvuspäivät, Lappeenranta.

Opetushallitus. (2014a). *Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esiopetuksen-opetussuunnitelmien-perusteet>

Opetushallitus. (2014b). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>

Opetushallitus. (2019). *Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019*.

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/lukion-opetussuunnitelman-perusteet-2019>

Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*.

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-2022>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2026). *Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi* [Luonnos]. Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausluonnos

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2017). *Yrittäjyyslinjaukset koulutukseen*.

<https://okm.fi/documents/1410845/4363643/yrittajyylinjaukset-koulutukseen-okm-2017.pdf/dd81b6e7-888e-45e4-8c08-40d0d5a5277e?t=1767772632915>

Raappana, A., & Peuhkuri, K. (2025). Curriculum as a tool for legitimising entrepreneurship education in Finland. *Cogent Education*, 12(1), 2553007. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2025.2553007>

Yliopistolaki 558/2009. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esiopetuksen-opetussuunnitelmien-perusteet>